

OP DE VLUCHT. EN DAN?

Als je vlucht kun je weinig meenemen. Je bent dan afhankelijk van hulp. Niet iedereen wil helpen. Mensen die op de vlucht zijn lopen grote risico's om slecht behandeld te worden. Daarom voert Amnesty International actie voor de rechten van gevluchte mensen. Die rechten staan in het Vluchtelingenverdrag van de Verenigde Naties (VN).

HET VLUCHTELINGENVERDRAG

In de Tweede Wereldoorlog sloegen veel mensen op de vlucht. Ze werden nauwelijks geholpen. Na de oorlog spraken landen af dat mensen die vluchten voortaan bescherming moeten krijgen. Deze afspraken zijn opgeschreven in het Vluchtelingenverdrag van de VN. Daarin staat dat gevluchte mensen niet naar hun eigen land mogen worden teruggestuurd als ze daar gevaar lopen.

Van de 196 landen op de wereld hebben meer dan 150 landen beloofd zich aan dat verdrag te houden. Ook alle landen van de Europese Unie hebben dat beloofd. Dat betekent dat ze mensen op de vlucht moeten beschermen. Mensen die gevlucht zijn hebben in het land waar ze opgevangen worden recht op toegang tot medische zorg, onderwijs en werk.

↑ Een Joodse familie loopt in 1939 naar het station om de Poolse stad Memel te ontvluchten nadat de Duitse nazi's de stad hebben ingenomen. © Süddeutsche Zeitung Photo

TWEDE WERELDOORLOG

OPDRACHT 1

Lees de tekst op de vorige bladzijde. De meeste landen op de wereld hebben beloofd mensen die vluchten te beschermen en te helpen een nieuw leven op te bouwen.

BESPREEK SAMEN:

- > Waar zou jij heen willen als je moest vluchten?
- > Wat vind je belangrijk om op die nieuwe plek te doen?
- > Wat heb je daar nodig om je toekomstplannen te realiseren?

ASMA & MUHAMMAD

Muhammad is bij een aanslag in de oorlog in Syrië gewond geraakt. Zijn opa is daarbij overleden. Het gezin vluchtte. Na een zware reis kwamen ze terecht in Athene (Griekenland). Hun aanvraag om in Griekenland te mogen blijven is zoekgeraakt bij de Griekse autoriteiten. Daardoor wordt de familie niet opgevangen. De ouders mogen niet werken en de kinderen niet naar school. Ze zwerven van de ene naar de andere tijdelijke woning. De huur wordt betaald door buitenlandse vrienden. Zijn moeder, Asma, heeft een brief aan Muhammad geschreven.

OPDRACHT 2

Lees de tekst hierboven. Bekijk daarna het filmfragment van Asma & Muhammad.

- a. Beschrijf hoe Muhammad en zijn familie leefden in het vluchtelingenkamp.

- b. Wat wil Muhammad later worden en wat wil hij leren?

- c. Waarom wordt dat lastig?

☐	Zonder de papieren van de aanvraag om te mogen blijven mag Muhammad niet naar school.
☐	Muhammed doet niet genoeg zijn best op school.
☐	Op school leert Muhammed niets waar hij later wat aan heeft.

↑ Vluchtelingenkamp Moria op het Griekse eiland Lesbos in 2019. © Aris Messinis/AFP

REDENEN OM TE VLUCHTEN:

Ze vluchten naar een ander land omdat ze gevaar lopen vanwege:

1. Oorlog of geweld in hun land.
2. Persoonlijke vervolging: hun leven of vrijheid wordt bedreigd vanwege hun godsdienst, politieke mening, nationaliteit, ras of omdat zij lhbtqia+'er zijn.

Wanneer deze mensen hun land ontvluchten en asiel aanvragen in een ander land dan wordt daar beoordeeld of iemand recht heeft op internationale bescherming. Het land waar ze asiel aanvragen toetst of mensen onder het Vluchtelingenverdrag vallen. Dat verdrag bepaalt dat vluchtelingen niet teruggestuurd mogen worden naar een land waar zij gevaar lopen. Wanneer iemand vlucht vanwege bovengenoemde redenen dan heeft deze persoon recht op internationale bescherming.

Er zijn meer redenen waarom mensen vluchten zoals: armoede, klimaatverandering of natuurrampen. Maar zij vallen dan niet onder het Vluchtelingenverdrag en krijgen niet altijd bescherming in een ander land. Maar ook als mensen officieel geen vluchteling zijn, kunnen zij toch gevaar lopen als ze naar huis gaan.

LANG WACHTEN

Het vaststellen of iemand officieel vluchteling is of niet, duurt vaak erg lang. Gevluchte mensen leven vaak jarenlang in onzekerheid in het land waar ze zijn terechtgekomen. Ze wonen in vluchtelingenkampen of opvangcentra en weten niet of ze mogen blijven. Vaak mogen ze niet werken of een opleiding volgen. Dat maakt het moeilijk hun leven weer op te pakken.

OPDRACHT 3

Lees de tekst op de vorige pagina.

a. Waarom zijn Muhammad en zijn gezin gevlucht?

☐ politieke mening	☐ armoede
☐ oorlog of geweld	☐ natuurrampen

b. Heeft die groep volgens het Vluchtelingenverdrag recht op asiel?

c. Waarom heeft het gezin (nog) geen asiel gekregen?

d. Sommige mensen vinden het oneerlijk dat mensen die vluchten voor armoede of een natuurramp niet worden gezien als vluchteling.

e. Leg uit waarom zij dat vinden.

OPDRACHT 4

a. Kruis aan welke mensen volgens het Vluchtelingenverdrag recht hebben op asiel.

☐ Een zus en broer die uit Myanmar zijn weggegaan vanwege het geweld dat het leger daar gebruikt tegen de inwoners.	☐ Een gezin uit Turkije dat door een aardbeving geen huis meer heeft.	☐ Jongens uit Kenia die gevlucht zijn toen door overstromingen hun dorp wegspoelde.
☐ Een gezin uit de Sahel dat is weggegaan omdat door de droogte al hun vee gestorven is.	☐ Een vrouw die in Nigeria werd bedreigd door de gewelddadige organisatie Boko Haram.	☐ Een man uit Irak die gevlucht is, omdat hij homo is en dat is daar niet toegestaan.

b. Stella zegt: 'Mensen die vluchten voor droogte of overstromingen of andere natuurrampen hebben geen recht op asiel. Maar ook zij hebben hulp nodig, dus ik vind dat ze toch erkend vluchteling moeten worden.'

Wat vind jij? Ben je het met Stella eens of niet? Leg je antwoord uit.

OPGEVANGEN (1)

In de buurt

Soms maken mensen die vluchten een lange reis om veilig te zijn. Maar de meesten gaan naar een land in de buurt. De armste landen op de wereld vangen de meeste gevluchte mensen op.

Meer dan twee derde van alle mensen op de vlucht verblijft in een buurland. Deze landen kunnen de grote aantallen gevluchte mensen niet aan: er is te weinig werk voor ze, kinderen kunnen vaak niet naar school en er is niet genoeg

voedsel. Het zou goed zijn om de buurlanden die veel mensen opvangen te steunen, zodat de levensomstandigheden voor gevluchte mensen verbeteren.

Verder weg

Helaas is er weinig steun voor de buurlanden. De levensomstandigheden van mensen die gevlucht zijn blijven daardoor slecht. Een klein deel van die mensen reist daarom door, bijvoorbeeld naar Europa.

← Kind op de vlucht uit Sudan wordt ingeënt in een vluchtelingenkamp in buurland Tsjaad.
© Dan Kitwood/
Getty Images

OPDRACHT 5

a. Waar worden de meeste mensen die vluchten opgevangen?

b. Hoe zou je landen die veel gevluchte mensen opvangen kunnen steunen?

c. Waar zou jij het liefst opgevangen worden als je moest vluchten: in een buurland of ver weg? En waarom?

OPDRACHT 6

- a. Werk samen met een klasgenoot. Bespreek samen wat jullie verwachten.
> Uit welk land vluchten volgens jullie de meeste mensen?

- > Om welke redenen vluchten deze mensen?

- > Waar worden de meeste gevluchte mensen opgevangen?

- b. Zoek actuele informatie over mensen die vluchten. Schrijf in de tabel de top drie van landen waaruit mensen weggaan onder elkaar. Noteer het aantal mensen dat daarvandaan komt in de tweede kolom. Zet erachter om welke reden ze vluchten. In de laatste kolom noteer je waar veel van de gevluchte mensen opgevangen worden.

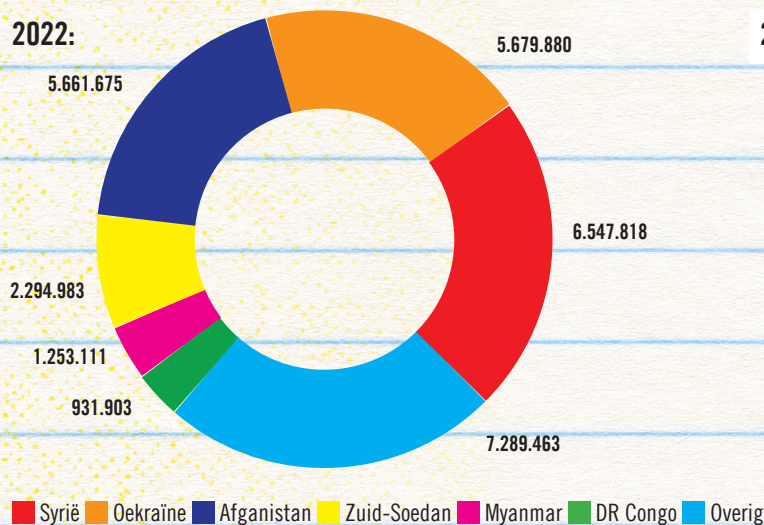
Land waaruit mensen vluchten	Aantal mensen op de vlucht	Reden om te vluchten	Opvangland

c. Bekijk het cirkeldiagram links.

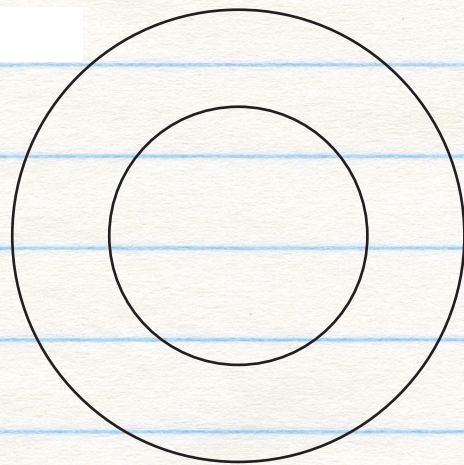
Vul de verdeling die jij gevonden hebt in het lege diagram in. Vul zo nodig de legenda aan.

AANTAL VLUCHTELINGEN WERELDWIJD

2022:

20...

OPGEVANGEN (2)

Of nergens?

Bijna alle landen hebben het Vluchtelingenverdrag ondertekend. Ze zijn dus verplicht om mensen op de vlucht toe te laten. Maar steeds meer landen houden zich niet aan deze afspraken. Ze proberen mensen op de vlucht tegen te houden, bijvoorbeeld door hekken bij de grens te zetten. Of ze laten de politie mensen terugsturen. Ook maken landen afspraken met landen waar mensen op de vlucht doorheen reizen. Die landen moeten dan de

gevluchte mensen opvangen in ruil voor geld. Maar vaak worden de mensen in deze landen slecht behandeld.

In hun wanhoop kiezen zij dan een levensgevaarlijke route om toch naar een veilig land te kunnen komen. Ze reizen bijvoorbeeld in afgesloten vrachtwagens over snelwegen of in kleine rubberbootjes over zee. Daarbij overlijden elk jaar duizenden mensen.

← Polen heeft een muur gebouwd aan de grens met Belarus om mensen op de vlucht tegen te houden.
© Srtur Widak/NurPhoto

OPDRACHT 7

a. Welke voorbeelden uit de tekst zijn in strijd met het vluchtelingenverdrag?

b. Wat maakt dat de antwoorden bij a in strijd zijn met het vluchtelingenverdrag?

c. Welke gevolgen hebben de voorbeelden van a voor de mensen die hebben moeten vluchten?

MENSENRECHTEN

Wereldwijd zijn afspraken gemaakt over rechten van mensen. Het maakt niet uit waar je woont en wie en wat je bent. Mensenrechten gelden overal op de wereld en voor iedereen.

Mensen hebben bijvoorbeeld recht op bescherming tegen geweld. Mensen hebben recht op vrije meningsuiting, op godsdienstvrijheid. Ze hebben recht op onderwijs, op gezondheidszorg.

Ook hebben ze recht op huisvesting, mensen moeten in veilige gebieden kunnen wonen. En zo zijn er nog veel meer mensenrechten.

Al die rechten staan in de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens. Voor elk recht is een apart artikel gemaakt. In artikel 14 staat: Als je rechten worden bedreigd, mag je naar een ander land gaan en om bescherming vragen.

← Deze meisjes uit Bangladesh zijn blij dat ze naar school mogen.
© Shutterstock

OPDRACHT 8

- a. Welke andere rechten uit de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens ben je tegengekomen in de teksten die in de tabel hieronder staan? Kruis aan.

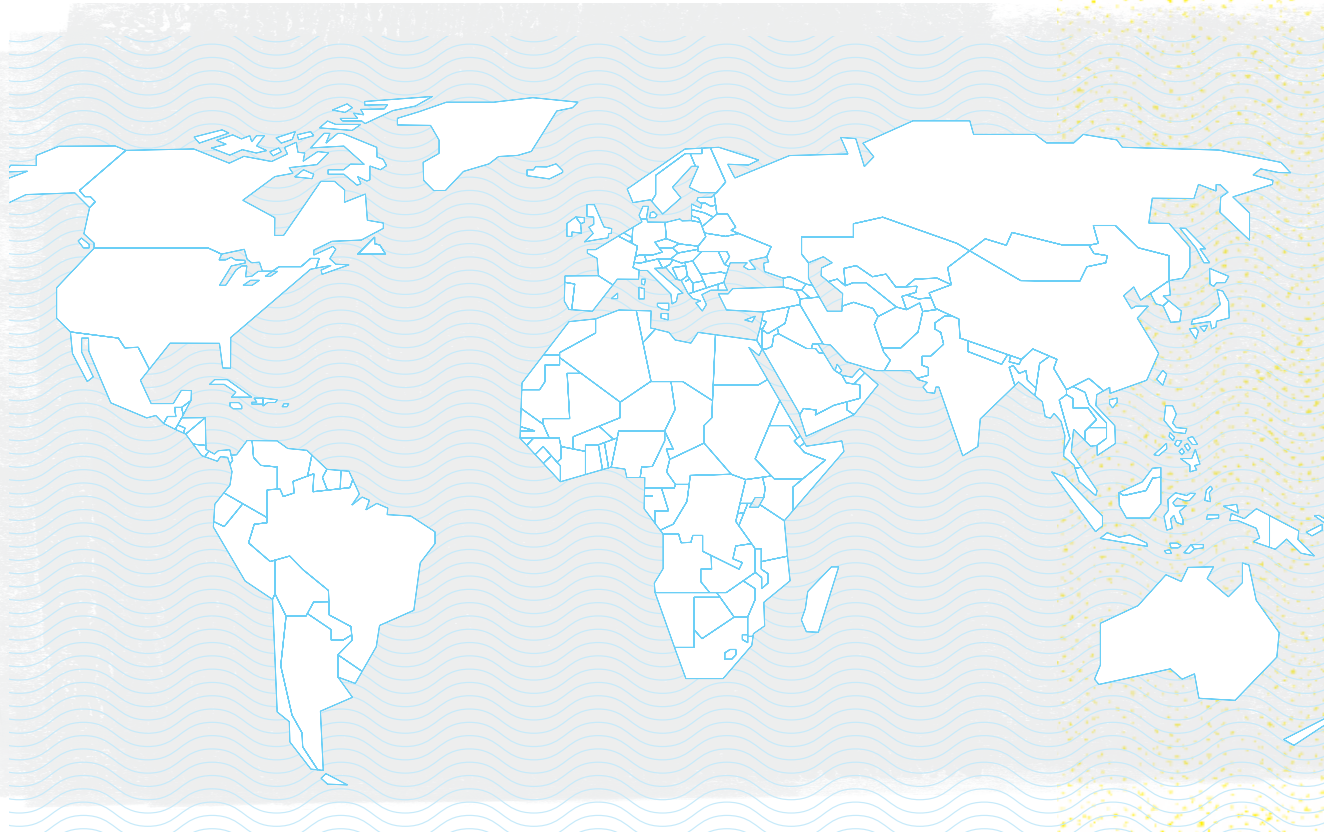
	'Vluchtelingenverdrag'	'Asma & Muhammad'	'Asiel'	'Opgevangen'
Art. 1 Iedereen wordt vrij en met gelijke rechten geboren.				
Art. 3 Je hebt recht op leven, op vrijheid en op veiligheid.				
Art. 18 Je mag je eigen godsdienst kiezen of van godsdienst veranderen.				
Art. 19 Je hebt recht op informatie en je mag je eigen mening vormen. En je hebt ook het recht om die te uiten.				
Art. 26 Je hebt recht op onderwijs.				

- b. In artikel 29 staat: Je dient ervoor te zorgen dat ook de rechten van andere mensen kunnen worden nageleefd. Hoe kun jij daarvoor zorgen?

- c. Wat betekent artikel 29 voor jou? Kun je zomaar alles doen en laten wat jij wilt? Leg je antwoord uit.

OPDRACHT 9

- a. Gebruik de informatie uit **opdracht 6**. Kleur de landen waar de meeste gevluchte mensen vandaan komen in de kaart. Laat met pijlen zien waar de meeste mensen heen vluchten. Geef die landen een andere kleur.

- b. Laat op de kaart zien uit welke landen gevluchte mensen naar Nederland komen.
- c. Vul in: het jaartal, het land waar ze vandaan kwamen en het aantal mensen dat naar Nederland vluchtte. Vul de tabel in.

Jaartal	Land	Aantal

VUL AAN. JE HEBT NU GELEERD DAT ...

- ✓ De rechten van vluchtelingen staan in het _____
- ✓ De meeste mensen vluchten naar _____
- ✓ De buurlanden niet altijd genoeg middelen hebben om iedereen goed op te vangen.
- ✓ Sommige mensen daarom doorreizen _____
- ✓ Alleen mensen die vluchten voor _____ officieel erkend worden als vluchteling.
- ✓ Mensen die vluchten voor natuurgeweld, honger, armoede vallen niet onder het _____ Maar kunnen in sommige gevallen wel bescherming krijgen.
- ✓ Iedereen heeft het recht om bescherming te vragen in een ander land, maar niet iedereen wordt erkend als _____

Amnesty International streeft naar een wereld waarin iedereen kan gebruikmaken van alle rechten die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere internationale mensenrechtendocumenten. Om dit te bereiken doen we onderzoek en ondernemen we actie gericht op het voorkómen en beëindigen van ernstige overtredingen van al deze rechten.

Wil je een spreekbeurt of werkstuk maken over mensenrechten? Of wil je actie voeren tegen onrecht? Wij helpen je met allerlei materialen. Kijk op amnesty.nl/leerlingen

Amnesty International
Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam
T (020) 626 44 36
educatie@amnesty.nl
amnestyopschool.nl
 [Facebook.com/amnestynl](https://www.facebook.com/amnestynl)
 [@amnestynl](https://twitter.com/amnestynl)
 [linkedin.com/in/amnestyopschool](https://www.linkedin.com/in/amnestyopschool)

AMNESTY
INTERNATIONAL

